

Til patienter og pårørende

Grå stær

Katarakt

Øjenafdelingen A630 / A530

Grå stær

I denne pjece vil vi forsøge at besvare nogle af de spørgsmål, du kan have i forbindelse med din forundersøgelse og operation for grå stær. Pjecen indeholder generel information, som ikke kan erstatte din samtale med læger og sygeplejersker.

Hvad er grå stær?

Grå stær bliver også kaldt katarakt. Det er en betegnelse for uklarhed i øjets linse. Linsen ligger lige bagved pupillen. Med alderen kan linsen blive uklar, og så kan lys ikke passere frit til nethinden bagerst i øjet. Synet bliver gradvist nedsat og mere sløret. Grå stær kan også give gener som blænding og dobbeltsyn.

Ved en grå stær operation udskiftes den uklare linse med en klar kunstig linse.

Hvis der er en betydende bygningsfejl på hornhinden, er der evt. mulighed for at få en linse, som reducerer bygningsfejlen.

Forundersøgelsen

Du skal regne med, at hele forløbet varer ca. 2 timer.

Husk at medbringe:

- briller

Bruger du kontaktlinser, må du ikke bruge dem 5 dage før undersøgelsen. Det skyldes, at kontaktlinser ændrer øjets form og giver unøjagtige målinger ved beregning af den kunstige linse.

Sygeplejersken vil måle dit syn og tale med dig om operationen og forløbet efter operationen.

Dine øjne bliver dryppet med dråber, der udvider pupillen og slører dit syn.

Bemærk: Det er derfor ikke forsvarligt, at du selv kører bil i mindst 4 timer efter undersøgelsen.

Du vil blive undersøgt af en læge, og I vil sammen tage stilling til, om du skal opereres for grå stær.

Du får så vidt muligt tider til operation med hjem.

Praktiske oplysninger før operationen

Kontrol efter operationen

Du skal til kontrol hos din egen øjenlæge 1 uge efter operationen. Hvis du skal opereres på begge øjne, er kontrollen hos din egen øjenlæge 1 uge efter den sidste operation. Hvis du skal have en torisk linse (korrektion af bygningsfejl), skal du til kontrol her på Øjenafdelingen 1 uge efter din operation.

Kontaktlinser

Hvis du bruger kontaktlinser, skal du tage linsen ud aftenen før på det øje, der skal opereres.

Patienthotel

Hvis du bor langt fra Vejle Sygehus, er der mulighed for, at du kan overnatte på Patienthotellet. Du kan få nærmere information af personalet på Øjenafdelingen.

Ved sygdom op til operationen

Hvis du op til operationen får:

- betændelse i øjnene
- forkølelsessår
- betændte sår
- infektion i kroppen
- behandling med antibiotika

Ring til os for at afklare om din operation kan gennemføres, eller om du skal have en ny tid.

HUSK før operationen

- **at bestille tid ved din egen øjenlæge**

Så snart du kender datoen for din operation, skal du bestille tid til kontrol ved din egen øjenlæge.

- **at hente øjendråber på apoteket**

Vi sender en elektronisk recept på øjendråber til apoteket ved din forundersøgelse. Du skal bruge øjendråberne efter operationen.

Operationsdagen

Du skal regne med, at hele forløbet tager 2-3 timer. Du skal ikke faste til operationen.

Kosmetik

Du må ikke bruge makeup og farvet dagcreme, den dag du skal opereres.

Mascara skal være omhyggeligt afrenset.

Forberedelse til operationen

Der går ca. 1 time med at forberede dig til operationen.

Sygeplejersken taler med dig om dit forløb i forbindelse med din operation.

Du bliver dryppet med dråber, der udvider pupillen og bedøver øjet. Du bliver tilbudt beroligende medicin.

På operationsstuen

Du kommer til at ligge næsten fladt på ryggen under operationen - dog med mulighed for støtte af puder.

Sygeplejersken renser din hud og lægger en steril afdækning på. Dit øje holdes åbent med en lille bøjle. Vi løfter afdækningen væk fra næse og mund, så den ikke generer vejrtrækningen.

Hvis du har brug for en pause under operationen, skal du højt sige stop.

Under operationen vil du fornemme, at der bliver rørt ved dit øje, og at øjet holdes fugtigt med vand.

Du skal ligge stille og afslappet under operationen. En sygeplejerske holder øje med, hvordan du har det under operationen. Selve operationen tager ca. 1/2 time, men det kan variere.

Efter operationen

Når operationen er overstået må du tage hjem.

Dit syn vil normalt være sløret indtil næste dag. For nogle kan synet være sløret i flere dage.

Irritation i øjet er normalt, f.eks.

- svie, kløe og følelsen af "grus" i øjet
- øjet kan løbe i vand og være rødt.

Hvis du har lette smerter kan du bruge smertestillende medicin, som indeholder Paracetamol. Se anvisningen på pakken.

Andre forbigående gener

De første uger vil du måske være generet af reflekser fra lamper og andre lyskilder.

Du vil måske også se en skygge i periferien af dit synsfelt.

Efter operationen

Undgå i 2 uger efter operationen

- at trykke eller gnide i øjet
- at gå i svømmehal og bade i havet
- at få støv eller snavs i øjet
- at bruge øjenmakeup
- hård fysisk aktivitet, f.eks. grave have eller dyrke ekstremsport

Du må gøre, som du plejer, f.eks.

- købe ind, lave mad
- se TV, læse og bruge computer
- gå ture, cykle og køre med offentlige transportmidler
- gå i brusebad og vaske hår
- bukke dig og få hovedet nedad

Bilkørsel

Du må ikke køre bil, før du har været til kontrol hos din egen øjenlæge ca. 1 uge efter operationen.

Øjendrypning

Når du kommer hjem, skal du begynde at dryppe det nyopererede øje med de 2 forskellige slags dråber, som du har købt på apoteket. Det er vigtigt, at du vasker dine hænder, før du drypper dit øje.

Se eventuelt pjecen "Dryp selv - med større held".

Sådan gør du:

Monopex 1 dråbe 3 gange dagligt i 10 dage.

Der er én pipette til hver gang, du drypper dit øje. Monopex dæmper hævelse og irritation i øjet efter operationen.

Acular 1 dråbe 3 gange dagligt i 3 uger.

Acular dæmper reaktion på nethinden og virker smertestillende.

Hold mindst 5 minutters pause imellem de 2 slags dråber. Dryp med Acular til sidst.

Hvis du læser indlægssedlen, der følger med dråberne, skal du ikke følge indlægssedlens anvisninger om, hvordan du skal dryppe.

Skal du have begge dine øjne opereret med en uges mellemrum, er der et sæt øjendråber til hvert øje, så det nyopererede øje dryppes med et nyt sæt dråber. Skal du opereres på begge øjne samme dag, vil der være et sæt dråber, der skal bruges til begge øjne.

Du kan efter behov forsigtigt rense dine øjenvipper og øjenomgivelser med rent vat eller lignende opvredet i vand fra vandhanen.

Bivirkninger til øjendråberne:

Måske vil du mærke irritation og kløe i dit øje, og øjet kan være rødt. Generne kan dog også skyldes følger efter operationen.

Briller

Efter operationen passer dine gamle briller ikke længere. Du vil have brug for en læsebrille, og måske får du også brug for en brille, når du skal se på afstand.

Du kan gå til optikeren 5-6 uger efter operationen og få lavet nye briller.

Risici og komplikationer

Efterstær

Nogle få patienter oplever at få efterstær. Efterstær er en sløring af den linsekapsel, som bevares i øjet ved en grå stær operation. Efterstær kan udvikle sig over måneder til år efter operationen og giver, ligesom grå stær, et sløret syn. Efterstær fjernes ved laserbehandling.

Risici og komplikationer ved operation for grå stær

Normalt går forløbet glat, men der er altid en risiko ved enhver operation:

- hævelse af hornhinden
- hævelse i nethindens centrum
- trykket i øjet er for højt
- at der går hul på linsens kapsel under operationen
- infektion (sjældent)
- nethindeløsning (sjældent)

Hvis komplikationerne er alvorlige, kan du i værste fald få permanent nedsat syn. Det sker heldigvis yderst sjældent.

Der kan være forhold, der øger risikoen for komplikationer, som f.eks. regnbuehindebetændelse, grøn stær, stærk nærsynethed. Det vil lægen informere dig mere om ved forundersøgelsen.

Vær opmærksom på

Du skal til kontrol i Øjenambulatoriet dagen efter din operation, hvis der har været komplikationer eller hvis du har anden øjensygdom (regnbuehindebetændelse og grøn stær).

Det vil lægen også informere dig om ved forundersøgelsen.

I dagene efter operationen skal du være opmærksom på:

- stærke smerter i øjet
- kraftig hovedpine
- om øjet pludselig bliver meget rødt.
- om synet pludselig bliver meget sløret.

Hvis du oplever nogle af disse symptomer, skal du kontakte Øjenafdelingen. Se telefonnummeret på side 15.

I månederne efter operationen skal du være opmærksom på lysglimt eller skygge for øjet.

Du skal kontakte din egen øjenlæge eller en vagtlæge, hvis det opstår udenfor øjenlægens åbningstid.

Hvis du vil vide mere

Hvis du har brug for mere viden, kan du måske bruge følgende pjece og netadresser:

Pjece:

"Grå Stær", Øjenforeningen

Du kan finde pjecen i venteværelset i Øjenafdelingen.

Netadresser:

Øjenafdelingen, Vejle Sygehus

<https://sygehuslillebaelt.dk/gra-staer-katarakt>

Øjenforeningen

<https://ojenforeningen.dk/>

Patienthåndbogen - Sundhed.dk

<https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/>

Sådan kommer du i kontakt med os

Hverdage kl. 8 - 15:

Telefon 7940 6450

Hvis du får akut brug for hjælp efter kl. 15 eller i weekenden, kan du ringe til omstillingen:

Telefon 7940 5000

På hverdage efter kl. 15 vil du blive stillet om til vagthavende øjenlæge på Vejle Sygehus.

I weekenden vil du blive stillet om til Øjenafdelingen på Odense Universitetshospital.

Vejle Sygehus
Øjenafdelingen
Beriderbakken 4 . 7100 Vejle
Tlf. 7940 6450
oejenafdelingen@rsyd.dk
www.vejlesygehus.dk